

LA BANDERA REGIONAL

SETMANARI TRADICIONALISTA

ADMINISTRACIÓ:

Carrer d'Aragó, 252, prel. 2.^{aa}

Despatx: de 10 a 12 y de 3 a 6

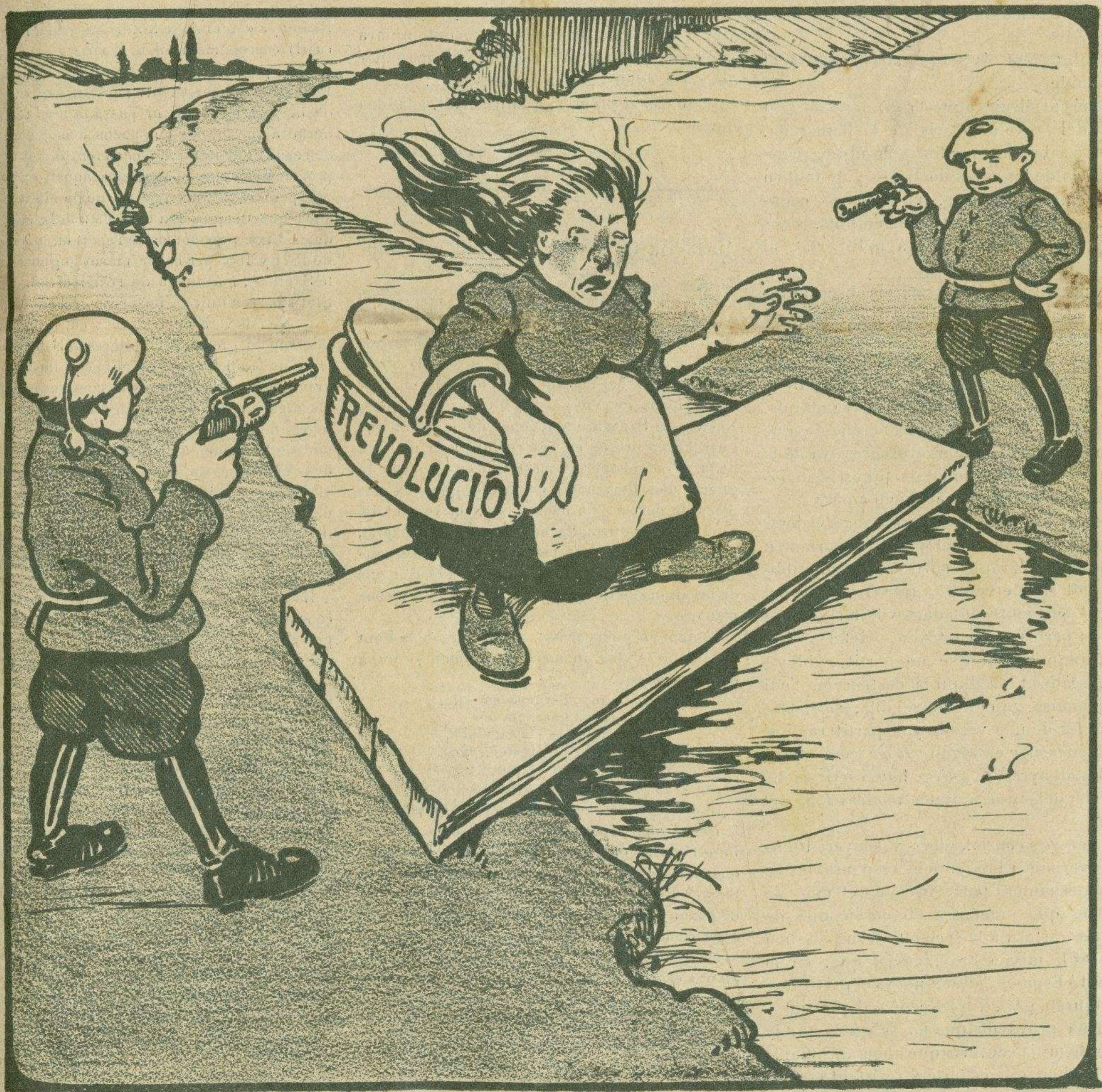
SUSCRIPCIÓ:

Un any. . . 6 Ptas. — Mitj any. . . 3 Ptas.

Número solt, 10 céntims

Tip. Lit. Fiol y C.ª - Pasatge S. Joseph

Abans, ara y sempre

*Si paseis, moriréis;
y si no paseis perderéis la vida.*

CRÓNICA

Pas al Progrés...!

Pas, pas al progrés, á la llibertat, á la idea nova!

En un dels darrers nombres de un periódich portaveu dels ideals (!) que sustenta l'emperador proscrit del Paralelo, s'hi llegeix el següent sustanciós programa de regeneració social y de educació de les joventuts revolucionàries.

Veuselaquí: «Nuestra situación no es propia para construir y edificar. Lo que está haciendo falta es propagar un nihilismo que destruya y aniquile. Hemos de enseñar á nuestros hijos la canción del odio; llenar sus espíritus de maldiciones y predicarles la venganza.»

No subratllém rés porque tot es igualment subrallable.

No més al llegir aquesta declaració tant franca dels revolucionaris de la flamarada, dels que saben arribar fins á la última conseqüència de les seves doctrines y de tant en tant, com en aquest cas, saben parlar conscient ó inconscientment sense embuts, s'ens ocorre exclamar: pás, pás á la llibertat, al progrés, á la idea nova!

Sí; nosaltres els atrassats, els obscurantistes, els aferrats á les tradicions tenebroses de la velluria incompatibles ab aquesta civilització (!) que prediquen els moderns revolucionaris, els defensors de la Religió y el Dret, de la propietat y la familia, els ignorants, els orbs ¿quant ens convencerém de que són un destorb á la marxa progressiva de la humanitat y al assoliment de aquest deliciós benestar social que la revolució ansia?

Que us ne sembla, senyors conservadors? Vosaltres que sou en el poder y permeteu que aquestes paraules surtin á la llum pública, vosaltres que veyeu caurer trossets pel carrer á innocents ciutadans víctimes de un complot permanent contra la societat y deixeu tranquilament que un partit públicament organitzat prediqui la destrucció, l'odi y la venjança, ¿que us ne sembla, si'ls deixessim fer de una vegada y el partit carlí s'anés á encarnar en algún *museo* com tantes vegades ab ayres de *chisto* han escrit molts liberals dels que's diuen moderats y del ordre?

Ah senyors conservadors y senyors liberals governamentals, únichs responsables de aquesta espantosa perturbació en el mon de les idees que amenassa ab portar dies de dol y de trastorn á la societat, prou bé sabeu vosaltres la missió providencial que, en lo referent á Espanya, desempenya el partit carlí en aquesta gran y transcendental qüestió.

Y bona prova de que ho sabeu es que ja fa més de mitja centuria que aneu aprofitant-vosen. Sabeu que es forta y resistent la muralla pera contenir l'avinguda destructora de la revolució, quan aquesta amenassa ab

fer desgracies; y en aixó fiats, vos plau passar per generosos y lliberals enriquint ab noves corrents la riuada de aquesta mateixa revolució amenassadora. Fins ara la cosa us ha anat molt bé. Pro no penseu que en aquest mon tot té el seu fi. Y potser un dia, quan, per obra y gracia vostra, sia ben propagat aquell nihilisme que ha de destruir y aniquilar, y els fills de la revolució hagin aprés la cansó del odi que s'els hi ensenya, y sian sos esperits plens de malediccions y son cervell de idees de venjança, la muralla, aquella muralla fins ara tant resistent y forta fallaria. Allavors, senyors conservadors y liberals governamentals, será inevitable vostre naufragi en les mateixes aigües que heu alimentat, en la mateixa corrent que heu engroixit.

Y el partit carlí, no desde l'armari d'algun museu, sino desde el camp de combat disposat á acabar de una vegada per sempre ab l'enemich, pro de dret á dret y sense servirvos may més de escambell, contemplará impassible la vostra destrucció, exclamant per donarvos aquest gust á darrera hora:

¡Pas, pas al progrés, á la llibertat, á la idea nova!

JORDI PICAROL.

Ab motiu de l'Aplech carlí de la Salut

A uns 900 metres sobre'l nivell del mar, á n'el punt de contacte entre'ls bisbats de Girona y de Vich, y al cim la gran serralada que com barrera inmensa separa dues provincies, aprop els imponents cingles del Far que fa de massich mirador de la plana de Vich, de la d'Olot y de Girona, s'aixeca el Santuari anomenat de la Salut que guarda com tresor en son recinte á la patrona de la vall d'Hostoles (famosa vall en temps de la guerra dels Remensas) y á n'ella giren els ulls plens de devoció els habitants de la vessant del riu Ter desde que salta estrident en el Pasteral, fins als plans gironins per hont quietós serpenteja, els habitants de tota la comarca olotina y'ls de les afraus de Collsacabra fins á Vich y á la seua plana.

Cantant els goigs de Nostra Senyora de la Font de la Salut (aixís s'anomena propiament) en una de les estrofes

En lo any, hermosa estrella,
Mil sis cents quaranta dos
Volguereu se ós fes capella
Que en la vall d'Hostoles fos.
A tal obra, santa y pia
Se sentí un devot mogut...

El devot á que's refereixen els anteriors versos fou en Joan Carbones de la sufragánea de Sant Pere Sacosta de Les Planes. En una Ressenya que en l'any 1864 fou editada á Girona, obra d'un Senyor Rector de Sant Feliu de Pallarols, s'hi llegeixen els següents troços que he copiat. «Est Joan comensá á col·locar una petita imatge de Maria Santíssima ab son fillet en lo brás esquerra en una especie de balma, que actualment se troba baix de una gran roca, que altres anomenen Rochs de Claparol, en qual lloch se crusen lo camí ral que va de la vila de Amer á la ciutat de Vich, ab lo que va de la vila de Sant Feliu de Pallarols á la de Rupit. En dita balma comensá Joan Carbones de fer un poch de paret, que encara existeix; y per mourer més la devoció á

Maria Santíssima de la Font de la Salut se vesti de hermitá ab llicencia del molt lltre. Vicari general de Girona, dada al 2 de Febrer de 1646...

Continua en altre lloch la citada Ressenya: «Joan Carbones ab son testament que otorgá en poder de Antich Reverter, notari de la vila de Torelló als 23 d'Octubre de 1663, disposá que en tots los dissaptes del any se celebrés una missa en dita capella; y altre Joan Carbones, fill y hereu del pedit, desitjant aumentar el Santuari de la Salut fenthi campanar pera senyalar les misses y demés funcions que se celebrassen en ell; y també habitació per un hermitá per servirlo, convidá al reverent párroco y obrers majors de la Iglesia parroquial de Sant Feliu, perque lo ajudassen á la execució del seu projectat engrandiment, cedint los part de la administració»...

La devoció creixia y'ls devots feren deixes y llegats al Santuari «com lo duenyo de Masnou que habent regalat una llantia, deixá en son testament que se donés un mayal d'oli, cada any perque cremés en les festes».

Durant el segle XVIII s'engrandí l'edifici, construintshi una habitació per un capellá; més diu la Ressenya «en el segle XIX ha sufert molt (el Santuari) especialment en la guerra de la Independencia, puig en la nit del 24 al 25 d'Abril del any 1809, una numerosa divisió francesa, que venia de la part de Vich, hi passá la nit, ferint á lo hermitá que fugia y que pochos dias després morí de resultes de la ferida, cometenthi moltes altres profanacions com acostumaba aquell exércit impiu, però respectaren la imatge de Maria Santíssima que després fou baixada á la Iglesia Parroquial. Eixa providencia se repetí en los disturbis de 1821 y 1835 per haber manat lo govern tancar lo Santuari, més luego de restablerta la tranquil·litat s'ha restituit la imatge á la seua Capella».

Desde allavors en endevant continuaren sens interrupció grossa les millores al Santuari fins á ferlo un edifici prou capaç pera hostatjar á un gran nombre de concurrents, com per exemple en els dies en que s'hi fa algún «Aplech» que hi pugen molts devots de tots els pobles veïns y molts s'hi queden á passarli la nit. La fatxada de la capella es de pedra picada y d'estil dóric.

Hi ha constantment un capellá rector ó administrador del Santuari, y la Verge de la Salut es invocada á tot hora y... Ella, pródiga sempre, escolta les pregaries donant favors á n'els que hi acudeixen.

En l'any 1886 salvá á la Vila de Sant Feliu del cólera-morbo que havia invadit aquestes terres y's presentava sitiador de dita vila.

Fins aquí l'història, sino llarga al menys plena de súpliques fervoroses y dons que per elles han sigut alcançats.

El viatge al Santuari pot ferse ab relativa comoditat igualment per els de la part de Vich que per els de la provincia de Girona. Els de la part de Vich hi tenen carretera qu'arranca de Manlleu y passant per l'Esquirol va fins á Collsacabra y per un ramal arriba al Santuari. Aixó permet als visitants l'anarhi ab tartana ó ab automòvil.

Els gironins tenen el tren de via secundaria anomenat «de Girona á Olot» y que acaba á Sant Feliu de Pallarols, vila que en altre temps tingué prou nom per la seua industria dels talers á mà.

De la ciutat d'Olot marxen cotxes diaris que's posen ab relació ab els trens de dita via secundaria en la mateixa vila de S. Feliu.

De Sant Feliu á dalt el Santuari hi ha uns cinch quarts y d'ells quatre son de pujada que deu ferse á peu ó ab caballeria.

Es tan nombrosa la concurrencia que va á la Salut primerament á postrarse als peus de la Ver-

ge y después pera gaudir de l'esplendides del panorama, de la bellesa del paisatge, qu'el Bisbe de Girona tingué de donar un'ordre privant als visitants l'estarse al Santuari més de tres dies, perque no sigan un obstacle pera'ls que continuament durant el temps d'istiu van pujant á la Salut.

Allá, donchs, anirém els carlins de la provincia de Girona en nombrós romeratge; aixecarém els cors á la Verge, disfrutarem de bon de veres guaytant enllá d'enllá la vista panorámica, riallera y plena de grandesa, saturarém els pulmos d'aires purs y fresquívols que'ns farán tindre la veu potenta y retrunyida y cantarém l'himne al entorn de la bandera «ab la faixa á la cintura, els cabells al vent, quan el matí y la rosada escarabillén y donen plaer» que diu en Mistral en el seu poema *Nerto*; y podriam anyadir quan la convicció y la fé donen entusiasme, juntantsehi á tot plegat la bellesa del medi ambient com inspirantnos.

«Aixequém els cors» diu en Mella, y al trovarnos al Santuari, nos semblará que ab la testa toquem els núvols y qu'estirant els brassos arriuariam al Cel, mes si aixó no fém, la Verge ja se'n encarregará de fer una animica cadena ab els nostres prechs y la cadena nos ajuntará el cor ab el Cel, s'enfortirá nostra Fé y nostre ideal... y al baixar d'aquelles altures, baixarém ab el rostre rialler, ab les ànimes esperansades perque haurém fet el jurament d'esser defensors de la bandera qu'en aquell lloch benehirém; y aquest jurament nos farà ésser forts y ardits, nos farà ésser soldats de la Santa causa, no'ns deixarà defallir may més en el transcurs de la nostra vida política.

Be prou ho diu l'himne qu'estém ensajant:

Soldats del Rey, per Deu y per la Patria
sanch y vida joyosos oferim,
may ha pogut lo desengany rendirnos,
may ha minvat la Fé de nostres pits.
La Tradició és el roure centenari
qu'ab sa feconda sava'ns ha nodrit,
arbre que creix ab les arrels tan fondes
no tem els temporals ni pot morir.
Per gay bressol tenim á Catalunya,
y perqué soms d'un poble lliure fills,
volém hermosa llibertat cristiana
no un desanfré qu'es esclavatge vil.
Per ço no'ns plauen les quimeres folles
que llevors sembren de mortal veri,
per ço servant d'un noble temps l'herència,
Deu, Patria, Rey, és sempre nostre crit.

VICENS CARBÓ Y OLIVERAS

Joventut Tradicionalista d'Olot, diada de l'Assumpció de l'any 1908.

Politiqnes

DE L'OLLA QUE FUMA...

«Un Rector rural» m'ha posat al corrent de que Mossén Joan Solanas, beneficiat de la Concepció, sens dupte pera tréurelshi la llana del clatell, ha regalat á tots els Rectors de Catalunya un follet intitulat «Lo de Francia». Y el bon Rector rural te l'amabilitat de férmen saborejar alguns trossos, que he trobat substanciosos de debó.

No sé qui és Mossén Solanas, ni he vist el follet en qüestió, però per parlar d'ell un xiquet no'm fa cap falta.

L'apreciable Mossén Solanas deu haber olvidat que, pera regalar una cosa, lo primer que's necessita és que'l regalo sigui acceptable y que l'agraciat li dongui la gana d'acceptarlo. Y aquí sí,

Mossén Solanas, que s'hi ha ben tallat. Jo crech —n'estich segur— que la immensa majoria de Rectors s'haurán escandalitzat al llegir el seu follet, y alguns li haurán tornat sense darli les gracies, si és que s'han prés semblant molestia. Y ¿cóm no, si diu uns disbarats que tomben d'espatlles á qualsevol que tingui una petita noció de lo que és el regisme que patim? ¿Cóm nó, si Mossén Solanas fereix les creencies polítich-religioses de la immensa majoria de Rectors?

Peró Mossén Solanas és home d'empenta. Vegin si s'en necessita pera escriure aixó que llegirán:

«¿Porqué, pues, hablar de ilegitimidades y cambios de régimen, si aumentan la indisciplina y aceleran el triunfo de la anarquía? El reconocimiento está íntimamente ligado con la unidad de fé: el reconocimiento es un principio de felicidad de los pueblos modernos».

¡Ay carat! Aixó si que no ho sabiem. Lo que si sabiem es que el *reconocimiento* está íntimament lligat ab la busca y captura d'una pell... de canonge.

D'aixó si *que se dan casos*, aquí... y á França.

Peró aném seguint y ¡pells de cunill, dones!

«Religión, Patria y Monarquía reinante, apadrinada por dos Papas; he ahí los principios fundamentales del pueblo español, sobre cuya base ha de levantarse el gran edificio de la Democracia cristiana.»

¡Ay pobre democracia cristiana! Si s'ha de aixecar sobre aquesta base, val més qu'esperisentada... la trompeta del Judici.

«Basta de autonomias tontas é imprudentes,— segueix dient Mossén Solanas—semillero antirreligioso, antipatriótico y antidinástico.»

Si, Mossén Solanas: basta de tonteries, basta de imprudencies y, sobre tot, basta de posar en ridícol á la classe sacerdotal. Perque encara que el clero no és responsable de les tonteries que pugui dir un capellá, no obstant no és cap favor per ell que surti un company y fassi riure als anticlericals ab burrades tant solemnes. Perque els anticlericals no son com nosaltres, que sabém que pot donarse'l cas de que existeixi un capellá, bon capellá, y *bon ase* en matèries polítiques.

Y com á polítich, Mossén Solanas és home que diu unes cosasses que ni el flach pahidor dels bons Rectors rurals pot digerirles.

Y ara veurán, *señores*, com diu coses que ni l'elefant del Parch les aixecaría ab la trompa:

«Es necesario arraigar el sentimiento monárquico, tan español, (ara som á Sans) *reconociendo* leal y sinceramente, si no por convicción, por necesidad, la monarquía reinante; y *reconocerla* sin segunda intención; (aixó deu anar per vosté) el Papa actual lo quiere, el Episcopado lo ansia. El Papa actual lamenta el cisma político, dándonos ejemplo de *reconocimiento*, apadrinando al Heredero de la Corona.»

¡Perdoneulo, Gregori XVI, á Mossén Solanas, ja que'l sentit comú no pot perdonarlo! Y que'l perdonin el gran Papa Pius X y l'Episcopat espanyol, de tots els disbarats dits en tan poques ratlles.

Hi ha defenses, Mossén Solanas, que ni'l propi defensat pot agrahir may, y la de vosté és una d'elles. Son defenses qu'ensenyen el llautó d'una hora lluny.

Segóns me diu «Un Rector rural», Mossén Solanas ataca la Solidaritat (cosa que, sense veureho, ho creya aixís) y acaba ab les següents paraules:

«Quien esto escribe, es catalán; y hoy se avergüenza de llamarse tal».

Jo, com á catalá, casi m'avergonyeixo de que un catalá digui aquestes coses, y com á católich casi m'avergonyeixo del concepte que'ls nostres enemichs poden formar del clero, catalá, al veure

que un sacerdot s'atreveix á escriure pera'l públich semblants tonteries.

A mi'm sab greu per aixó, per rés més. Com á carlí, el follet no'm fa fret ni calor. Hi ha cops de sabre que en lloch de fer mal fan pessigolles agradables. Allí hont no arriba la veu dels nostres propagandistes, poden arribarhi les burrades dels nostres enemichs polítichs.

Peró quan Mossén Solanas vulgui fer un regalo, miri qué regala y á qui ho regala, y aixís s'estalviarà quartos y disgustos.

Y pensi, també, que, sols per egoisme—com ha dit fa poch un ilustre Prelat—el clero deu respectar á la «Guardia Civil de la Iglesia». Pensi que'ls Rectors rurals saben prou qui son els seus millors feligresos, qui, arma al brás, están disposats sempre á guardarlos les espatlles y á defensar, al Congrés, la seva migrada nómima...

En fi, Mossén Solanas, com á católich, amichs com sempre, encara que no tinch el gust de conéixer.

Ara si com á polítich no li fa rés que li canti les quaranta, no té més que enviarme un exemplar del seu famós follet, y veurém si hi há rés que'm dongui *tela* pera saludarlo... ab l'as y'l tres de triunfo.

REBEC

La passa

De balcó á balcó.

—Paula!..—

—Qué *passa*, Roseta?—

—No sabs lo que está *passant*?—

No!..—

—Qu'ara els duros no *pássem*

perque son falsificats.—

—Aixó ja *passa* de mida.

¿Donchs ab que comprarém pa?

Precisament el meu home

va cobrar dijous *passat*

y tot van donarli duros.

¡Quins cassos *pássem*, rellamp!..—

—Donchs, mira; el cas que á tu't *passa*

á mi també m'ha *passat*.

Trenta duros tinch á casa

y de tots no'n *passa* cap.—

—Ay, Roseta, que m'espantes!..—

¿Cóm ho farém per menjar?—

—Mira: avuy he anat á plassa,

y á la taula de la carn,

no m'han volgut aquest duro

perque unes ratlles que hi ha

diu que *pássem* de quaranta

y no haurien de *passar*.

M'en vaig á comprar olives

y uns quants sigróus remullats.

Pago ab el duro y em diuen:

«No *pássem* ara aquets *naps*.

Passáven fa quatre dies

pro ara no els déixen *passar*.»

Tota roja de vergonya

y ab la mosca al cim del nas,

vaig á la pescateria.

Ran meteix del portal gran

veig en *Sipia* que tenia

dos cóves de llus *passat*.

Aquí hauré trovat el puesto,

(dich, entre mi, y respirant;)

que el género y la moneda

sembla que's donen les mans.

M'en faig pesar dues terces,

pago, y... «No val á badar.»

m'ha dit en *Sipia* mirantse

el duro que li he donat.

«Es sevillano y no *passa*.»

«¿Per qué?» «El rey te els caballs llarchs

les orelles massa grosses

massa punxagut el nas,

en fi, que fa mala cara

y no os el puch acceptar.»

Allavors, Paula, cansada

de xascos y caminar.

m'he posat com una fiera

¿Qui més que jo cridaré?

«Es dir ¿qué els duros no *pássem*

I. Paga á tus acreedores. ~~~~~

II. Ruega por las víctimas de Hostafranchs. ~~~~~

III. No niegues jamás tu firma. ~~~~~

IV. No explotes al obrero. ~~~~~

V. Arrepiéntate de tus pecados. ~~~~~

VI. Salda tus cuentas con Dios

y con tu prójimo. ~~~~~

VII. Defén tu gula y piensa en

los que no comen. ~~~~~

VIII. Jamás seas farsante y embaucador. ~~~~~

El "Llibre d'Or" nosaltres li regalém

ni per comprar peix *passat*?
Lo que *passa* és *impassable*
y no hauria de *passar*.
Si el poble tingués vergonya,
ja'n *passariem* els taps
de tots els que'n son la causa
d'aixó que'us està *passant*.
¡Pillos! ¡Grandíssims granujas!...
Paula't dich que m'hi esbravat;
pro he hagut de torná á casa
ab el *nap* per encetar,
el cistell sens res á dintre
y ab una bola en el pap
mes grossa que les calderes
de la fàbrica del gas.
¡Ay, que la ballarém magre
si no ho arréglen aviat!—
—Prou *passarém* unes festes
ben difícils de *passar*.
¿Com ho farém jo y en Nasi,
guanyant ell tant poch jornal,
si encara lo poch que guanya
no *passa*, pagat ab naps.—
—Tot aixó no *passaria*
si acás tallessin les mans
als que fan moneda falsa,
com féyen en temps *passats*.—
—Ay, Roseta, qu'estém frescos!..
—Ay, Paula, que n'hi ha de mal!..
—Les set calces d'amargura
aviat ens farán *passar*
per viure tal com Deu mana.—
—¿Sabs que m'ha *passat* pel cap?—
—¿Que?—
—M'en vaig á la botiga;
compro un *passador* dels llarchs;
dono un duro, y si no'l vólen,
marxaré sense pagar.—
—Jo m'en aniré á la tenda;
compraré una unsa de llart;
y si no'm vólen el duro
ja veurás que *passará*!..
—Fins que *passi* un gran escándol
no *passarém* d'aquest pas.—
—Prou *passaria* si á Espanya
hi hagués lo de temps *passats*.
La nostra sanch ja es *passada*!..
Fins que'l poble enfutismat
diga: ¡Per aquí no hi *passo*!..
tot sovintet *passaràn*
aquestes coses que *passen*
sense que pugan *passar*;
aquets *passos impassables*
que *passém* ó aném *passant*,
mercés á qui avuy no *passa*
y oydá que no *passés* may!—

PAU GARROFA

Bona idea

Ho és, de veritat, la aquí exposada en un dels números *passats*, per l'entusiasta carlí y inspirat poeta en R. Niubó.

No soch versaire, ni poeta, encara que aficionat á llegir ratlles curtes; però tractantse d'un plan tan acceptable, vaig á dirhi la méva.

Convé més cada día dar á conèixe els treballs literaris y poètics dels nostres correligionaris ilustrats; convé animarlos en sa tasca, prestant-los el necessari apoyó á fi de que tothom sápigga que en el nostre camp s'hi conreen les lletres y també les arts.

Jo ho trovo molt bé aixó de que LA BANDERA publiqui folletos, hont s'hi apleguin els treballs dels nostres entusiastes joves poetes. Y podrien publicarse alternats ab altres de prosa literaria y assumptes polítichs.

Y avuy que puja, en nostres files, aquest jovent generós y d'ànima valenta, és aquesta idea doblement simpática y s'imposa la seva implantació aviat. Aixís, els nostres companys, ansiosos de saber y de nodrirse de coneixements literaris, no haurien de beure en les fonts corumpudes del sectarisme dels nostres enemichs intellectuals. Aixís, s'escamparia l'afició á la literatura en totes ses manifestacions, y'n podria sortir un planté de joves poetes, ben nostres, que s'obriria pás en l'exèrcit dels literats.

Podria també obrirse alguns concursos, premiant les millors composicions presentades, en prosa ó en vers; y aixís els joves ó principiants s'ades-

trarien en el maneig de la ploma y en el fer ballar el magí, conseguint lo que ara no tenim, aixó es: un grupu de homes tradicionalistes que farien rotllo en el camp, avuy acaparat pels altres, de les lletres catalanes.

Que cundeixi l'idea, que ho fassi qui ho hagi de ferho, y sobre tot que LA BANDERA REGIONAL no abandoni aquesta bella idea del amich y correligionari senyor Niubó.

El Director de LA BANDERA REGIONAL, que és home tan actiu, que tantes iniciatives se li deuen y que és un gran impulsor de les idees dels altres, pot parlar sobre aixó ab prou coneixement.

Que'ns digui son parér.

UN JOVE CARLÍ

Reus, 16 d'Agost de 1908.

Agrahiment d'un veterà

Sr. D. Juan M.ª Roma

Barcelona.

Muy apreciado Sr. mio: He leído su hermoso artículo «Bona Proposta», que me ha llenado de satisfacción. Lástima que no lo escribiera V. en castellano para que fuese leído por todos los carlistas de este país que, aun que catalán, por su proximidad á la región vecina son pocos los que saben leer, y menos escribir, el catalán.

Su escrito de alabanza á los voluntarios carlistas, á los héroes anónimos que han derramado su sangre en defensa del Altar y el Trono, merece el agradecimiento de cuantos hemos empuñado las armas por una Causa santa. Yo, por mi parte, se lo doy muy ferviente. El que sabe escribir con tanto ardor cosas tan laudables para los voluntarios, por fuerza ha de sentir las en el corazón con toda la fuerza del entusiasmo.

Hermosa idea la que han tenido los jóvenes barceloneses, de honrar á los veteranos, de inspirarse en sus obras y en sus heroísmos y seguir sus pasos en la senda del deber y del honor.

Y nosotros, los viejos, nos sentimos orgullosos de tener hijos tan bravos que sabrán mantener enhiesta, en días futuros, la Bandera sagrada bajo la cual nos cobijamos nosotros en los campos de batalla.

Yo he de decirle que quiero asistir á la fiesta que en Barcelona se prepara; y quiero asistir rodeado de los dos fieles asistentes que tuve en la pasada campaña.

Uno de ellos, lo tengo á mi servicio desde entonces; el otro es un honrado y ya viejo obrero, fuerte aun y entusiasta, que reside en Madrid. Yo pediré á su principal, (amigo mío y buen carlista, y veterano también) que le conceda algunos días de fiesta, y que se venga aquí á recibir el homenaje de la gente moza y llena de entusiasmos.

Quiero sentarme entre mis dos queridos asistentes, y quiero, entre ellos, recordar aquellos tiempos que están grabados en mi memoria con caracteres imborrables.

Personalmente, Sr. Roma, no tengo el honor de conocerle, pero de V. he hablado y me han hablado mil veces mis amigos de Valencia y Madrid, y sé lo que V. vale. Ahora, con tal motivo, tal vez antes del 4 de Noviembre, tendré el gusto de conocerle y abrazarle.

Dentro algunos días se le presentará un amigo, de mi parte, y le hablará de otras cosas de interés. El le dirá cómo después de tanto tiempo de voluntario alejamiento de cosas políticas, me ha entusiasmado su artículo haciendo renacer en mi aquellas fuerzas y aquellos entusiasmos de otros días mejores.

Le saluda de corazón y es su amigo afectísimo q. b. s. m.

UN VIEJO VETERANO.

17 de Agosto de 1908.

—Un veterà de Lleyda ens ha escrit demanantnos si pot assistirhi ab l'uniforme d'alferez que usá en la campanya. Nosaltres (y jo menys encara) no podem contestarli. La Comissió de joves que entén en la organissió del «Homenatge als veterans» no cuidarà d'altre cosa que de recullir fondos y organisar les festes, en sa part externa, podriem dir.

De tot lo que fassi referencia á coses que afectin directament als voluntaris, tenim entés que s'en cuidarà una «Comissió de veterans». Aixó és lo que s'ha tractat y aixís enteném que ha d'ésser.

—Ens escriuhen d'Igualada que la Joventut Carlina d'aquella ciutat ha obert una subscripció pera costejar el viatge als veterans que no puguin ferho de la seva butxaca. Es de aplaudir aquesta iniciativa, que seguirán altres Joventuts.

—Hem rebut carta d'un quefe carlí, que està en bona posició, y pagarà el viatge del que fou son ajudant y d'un veterà que serví á ses ordres y viu al seu mateix poble.

L'Aplech de Bellmunt

Prement vistes.—Vaig encarregar-me de ferne la ressenya a LA BANDERA, y ho faré ab gust y tant bé com sápigga. ¡Amunt y crits!

Son les 5 del mati. L'auca cansonera s'aixeca ab magestat d'emperatriu. El mantell blavós del cel és clar, diáfán, sens que la més petita boira ombreigi l'espai infinit. El dia será calorós de debó.

Pels carrers de Sant Pere de Torelló tot és gent que belluga, demostrant que la festa carlina será una nova demostració de la *muerte de la reaccion*. Aquella gentada, composta de carlins de tota la plana vigatana, fa via cap al Centre Carlí. Cap allà vaig jo també, però no hi pujo: me quedo al carrer, saludant y abrassant als amichs.

Arriven els diputats, y al seu darrera, gent y més gent...

La sortida.—El rellotje de l'iglesia parroquial toca les 6, y és hora de posarse en marxa. Ens organisém una mica y la manifestació arrenca.

Va al devant una bandera que'ls entusiastes carlins de Manlleu han fet expressament pera aquesta festa; segueixen les de Vich, Barcelona y Sant Pere, aquesta acompanyada per la orquesta «La Protectora Torellonenca» y, darrera, els diputats, concejals y demés personalitats del partit.

La gent del poble ens despedeix alegre y trista á la vegada: alegre al veure la importancia de la manifestació; trista per no poguer acompanyar-nos.

A cinch minuts del poble s'pleguen les banderes, la música deixa de tocar, la manifestació's desfá, y mentres els uns emprenen la pujada á caball, els altres esmolém les espartenyas y empreném la marxa.

Montanya amunt.—Difícil és una ressenya que donga idea plena de tot alló.

Distingides dames, hermoses senyoretas, testes venerables d'homes fets en nostres lluites, joves entusiastes y aixerits, tots, alegres y cofoys, aném pujant la costa (y sigui dit de passada, suant com uns homes). Al ser al Padronet, fem alto y resém una Salve, y... amunt, amunt. Passem la *font vidranera*, el *códol foradat*, l'*alzina grossa* y... encara amunt. Poch ens adoném de les gotes de suor que'ns raigen cara avall. L'entusiasme, sempre creixent, no'ns fa pas recordar de la fatiga. Els que son dalt ens saludeu ab els mocadors y nosaltres amunt... amunt y sempre amunt.

L'arribada.—Ja hi som! Allá hi trobém als de Vidrà, Sant Quirse, La Bola y demés pobles de l'altra part de montanya.

Entrém á l'iglesia á saludar á la Verge. Sortim y contemp'ém aquell hermós espectacle que'ns ofereix la naturalesa. Es bonica de debó la plana de Vich, tan bonica com bones son ses llangonices; cada día m'en convenso més... Y pels camins y viaranys encara pugem gent y més gent, amichs y més amichs, alegres y cofoys com nosaltres, y com nosaltres suant que dona gust!...

Representacions y personalitats. — Hi veyém correligionaris coneguts de Vich, Manlleu, Roda, Riudeperes, Tona, Seva, Balenyá, Taradell, Gurb, Sant Juliá, Espinelves, Sant Hipòlit, Sant Feliu y Sant Vicens de Torelló, Orís, Saderra, Vinyoles, Alpens, Montesquín, Vidrà, Reus, Lleyda, La Bola, Santa María de Corcó y Barcelona, etc.

Allá hi veyém els Srs. Junyent, Bordas, Pericas, el quefe del districte Sr. Vila, Rierola, doctor Serradell, canonge de Tarragona, Vilaró (Joan, Joaquím, Alonso y Joseph, tota una dinastia de bons carlins); hi veyém també als Srs. Orra, Montañá, Bobadilla, Mas, Ramonell, Puigrefagut, Aizcorbe, Solá, Camps, Torrents, Carreres, Termens y molts altres; representants de «Ausetania», «Correo Catalan», y LA BANDERA REGIONAL.

Missa de Benedicció. — A tres quarts de deu, les campanes ens criden a Missa. Cap allá aném y ja trobém l'iglesia plena. Sort que desde la plassa, a la bona de Déu, la ohim com podém.

Les banderes son colocades al presbiteri, y el Rvnt. Joseph Pujol comensa'l Sant Sacrifici, ajudant els senyors Alemany y Raullet, de Vich. Acabada la Missa, l'oficiant beneheix la bandera de Sant Pere a la porta de l'iglesia pera que tothom ho vegi. Es padri el diputat Sr. Junyent y abanderat en Joseph Vaqué. També's benehi una artística llassada que les senyoretas Font, Aguilá y Freixa regalaren a la bandera en representació de les carlines santperenques.

El sermó. — El Dr. Lisbona está com sempre, enérgich y eloqüent. Combat el naturalisme y el liberalisme ab frase vibranta. Ens descriu brillantment la Iglesia, canta entusiásticament a la Patria. Demuestra ab gran eloqüencia com els pobles creyents, com els pobles aimants de la Tradició arriben a salvarse.

Tots l'hem felicitat de cor.

El dinar. — Comensa a les dotze. Al banquet som 120; está ben servit y ens atipém de debó. L'animació y l'alegría vessen arreu. La immensa majoria de carlins s'han escampat aquí y allá y dinen al aire lliure a colles. Fins part d'avall, la montanya ofereix un aspecte pintoresch y animadíssim.

Després del dinar, a la plassa, se canten l'«Himne de la Bandera», «Els segadors carlins», «El combate», «La gent del any vuit» y altres cançons patriótiques.

Gent hi havia al matí, però a la tarda no's pot donar un pas. La gent dels pobles més propers han vingut pera sentir la paraula dels nostres oradors, y molts han d'entornarsen per no poguer lograr un lloch. Estém com les arengades al barril.

El mitín. — Feta la presentació dels oradors pel senyor Solá, de Sant Pere, parla l'amich

Aizcorbe. — Saluda en nom de la Joventut de Vich; descriu lo que significa la bandera que s'acaba de benehir; anima a tots pera la lluita en defensa dels principis tradicionalistes y acaba, ab remarcable eloqüencia, cantant els triomfs que obtingueren els que un dia lluitaren sota'ls plechs de la bandera santa, y describint els mals causats pels que lluyten sota les banderoles liberals.

Sr. Puigrefagut. — Representa a LA BANDERA REGIONAL y en nom d'ella saluda als carlins allí congregats. Es de casa, y no estaria bé que aquí li dediquessim gaires ratlles. Vehement com és entusiasta y eloqüent, ens va fer quedar molt bé, y LA BANDERA REGIONAL está satisfeta d'haver estat tan dignament representada.

Sr. Mas. — Parla en representació de la Joventut Carlina de Barcelona. Esplica lo que vol dir la paraula tradició; ens demostra, brillantment, com ella no está renyida ab el progrés, ans al contrari, és la seva afirmació més ferma. Trayéu la tradició d'un poble, diu, y el poble morirá perque li faltaria la sava que'l nodreix y'l personalisa. El progrés sense la tradició es cosa tan absurda com la tradició sense el progrés; son dues coses que's completen mútuament.

Sr. Bordas. — El jove diputat per Berga fa una bonica descripció de lo que es el parlamentarisme. Critica del modo que'l sab ferho, lo que son els partits polítichs turnants. Pinta al viu la política hipócrita den Maura y el sectarisme del partit liberal. Ataca a la classe neutra, que ab la seva indiferencia contribueix al enfonzament d'Es-

panya y acaba dirigint una fervent súplica a la Verge de Bellmunt pera que aviat sigui, no una sola aspiració, sino una realitat viventa, el triomf definitiu dels ideals tradicionalistes.

El Sr. Bordas, ab sa bella y pintoresca oratoria, fou molt aplaudit.

Sr. Junyent. — L'eloqüent diputat per Vich, tracta de Solidaritat Catalana. No és—diu—una idea o conjunció política, sino eminentment social. Fora d'aquí, sols dos partits populars tenen rahó d'existir: el republicá y el carlí. Tot lo demés, políticament parlant, son mitjes tintes, sens finalitat propia.

Fa una comparació brillantíssima del liberalisme ab el carlisme, y diu que mentres el primer va cayent en el més gran descrédit, el segón progressa y reviu ab forza sempre nova y sempre fresca. Y per qué? Perque l'un viu de la sava de la veritat, que és font de vida, mentres l'altre no viu més que del error.

Acaba el seu discurs ab un paragraf eloqüentíssim animant pera la lluita que s'apropa.

Grans aplausos han sonat al acabar son discurs.

Tots els oradors ho han sigut també d'aplausos, puig tots han demostrat estar a bona altura.

Les adhesions han sigut moltes, casi de tots els centres y entitats de Catalunya y algunes també de fora la regió.

La música toca la Marxa de D. Carles y's dona per acabat el mitín.

De retorn. — ¡Adéu, carlins de Sant Quirsel! ¡Adéu, carlins de Vidrà! ¡Adéu, carlins de aquestes encontrades, ¡Adéu! Adeusiau, Verge de Bellmunt!

Ab aquestes frases ens despedim, y'ns posém en marxa. Cames ajudeume cap avall.

La comitiva serpenteja camí de Sant Pere, y ab cinch quarts ens posém a deu minuts de la població.

La manifestació s'organiza altra volta pera entrarhi ab banderes desplegadas. Gent y més gent ens surten a rebre. Els pochos vehins que han quedat al poble ens esperen ab impaciencia... Ja hi som!

Llarchs aplausos arreu repercuteixen y voleijen mocadors y serpentines. L'entusiasme esclata d'assí d'allá. Tot Sant Pere és a la plassa... Se canta l'Himne, sona la música y després vinga la bella sardana, que'ls fadrins y noyes puntejen solemnement.

Ja s'es acabat l'Aplech.

Detalls. — Poch abans de dinar ha arribat l'enginyer de Berga, Sr. Rossich, que havia sortit d'aquella població a les set del matí, en motocicleta.

— A la plassa de Bellmunt no s'hi han ballat sardanes, perque'ls santperenchs feren prometença, quan el cólera de mitjans del passat sigle, de no celebrar festes profanes en el recinte del Santuari.

— Pera dar idea de la gent que hi havia, basta consignar que la majoria de families dels poblets vehins van tancar llurs cases. L'ermitá ens ha dit que no's té recort de que s'hagués aplegat may allí una tan grossa gentada.

Punt final. — ¡Ah! Me descudiva de consignar una cosa essencialíssima, palpable, certíssima: «Aixó del carlisme és una llegenda pera ser cantada a la vora del foch.»

Que en prengui nota «El Poble Catalá».

UN QUE HI ERA.

Coses del «Brusi»

Vaja que'ls carlins hem d'estar forsia desesperats; no cal qu'ho dissimulém ab *giras animadas*, ni ab «Aplechs» concorreguts ni ab somnis de triomf ben justificats; res d'aixó pot amagar la tristor qu'omplena la nostra ánima dolorida: ¡ah! ¡ah! ¡oh!...

No n'hi ha per menys; la cosa s'ho mereix y no podém desmentir la realitat. Figúrinse que'l «Brusi» calla tant com pot les nostres festes; ens *asesina* molt més de la meytat dels

concurrents a nostres «Aplechs»; y lo que és pitjor moltes voltes ni'ns vol fer l'honor de la gazetilla ¡com si tingués la pipida!

Tanta tinta que gasta en certes cosetes. Passa un crim a la Ronda de S. Pere en la que una noya's veu en un santiament al altre mon, sens necessitat de moures de Barcelona, y'l vell «Diario» nos ho explica ben extensament, concorreguenthi un dels seus redactors *al lugar del crimen* pera millor informarnos, pot ser perque no'ns vingui la temptació de llegir els *Sucesos*.

Que en Segura, el torero millonari que vesteix *terno azul* y que no sabém si tira gallina al olla, perque aixó el *Diario* no'ns ho deya, vé de l'América pera ensenyarnos als barcelonins les seves habilitats en el *dificil arte* y... les seves formes ab el trajo *de luces* tan cenyit al *gentil cuerpo*; donchs ja poden tenir per segur de que no li faltará bon panegirista en la redacció del carrer de la Llibreteria.

Sobre tot el «Brusi» dels dilluns és una delicia d'informació toreril, ni *El tio Jindama*, y... de conseqüencia religiosa, perque ja sabém tots qu'aquests barbres espectacles, que'ns recorden els temps brutals del paganisme romá ab ses lluytes salvatjes del anfiteatre, s'oposen a la moral cristiana per lo que tenen de crudels y perque aclimatan al públich qu'hi assisteix a un ambient de corrupció moral, mancat en absolut de idees nobles y d'elevats sentiments. O sino qu'ho preguntin a mossén C. S. que'ls n'hi donará rahó.

Es clar qu'aixó té més ó menys disculpa sempre que sigui en pobles hont la costum y'l temperament de la generalitat de llurs habitants ho fassi casi indispensable; però aquí a Barcelona, que justament té merescuda fama universal de morigerancia y serietat, és incalificable l'entusiasme qu'evidentment demostra el més vell representant de la premsa séria en nostra estimada capital.

Moltes vegades hi pensat per qué un diari conservador com el «Brusi» pot tenir sanch torera; y n'hi tret la conclusió de que aixó provenia d'un excés de conseqüencia política eminentment conservadora: de conservar les úniques *glorias nacionales*, de que pot gaudirse l'Espanya dinástica, l'Espanya lliberal.

Perqué és una veritat com un temple que no tenint glories ab qué honrarse, se contenten tenint *glorietas* a S. Gervasi; però d'aquestes si que l'Historia no'n tirarà gayre trós al olla.

Per aixó que quan veig al «Diari de Barcelona» vell com és, que sembla que'ls anys l'haurien hagut d'ensenyar més que les pesetes, dedicar tanta lletra menuda pera ressenyar coses tant poch en consonancia ab l'ilustració de la majoria de sos lectors y de no explicar detalladament, encar que sigui ab molta moderació, les nostres festes, banyant a sos lectors en aigua de roses, me fá llástima, perque'm sembla que morirá d'una *canguilitis* crónica.

Que Deu el tingui allá hont vulgui y que *la tierra le sea livera*...

PYCA-SEC.

Tip. Lit. Fiol y C. Passatge Sant Joseph. — Barcelona

El número pròxim el dedicarém al «Aplech de la Salut»

Després del plasso

—Senyor, senyor!

—Qué voleu?

—Dispensi, pro jo no bado.

S'ha pensat darmé quelcóm
y m'ha dat.... un *sevillano*.